

Telegrafu

Organ național

Internatul de fete al Asociației pentru
literatura română și cultura poporului român

Strada Șaguna 8

Sibiu

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei
luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900
Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegrafu Român
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-
francate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un șir peti 6 Lei pentru odată, dacă se pu-
blică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Te-
legrafu Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Conferența din Lambeth

IV

Reunirea creștinătății

În capitolul al treilea al Re-
zoluțiilor, se tratează despre uni-
rea bisericească, precum urmează:

1. Conferența ia la cuno-
ștință cu profundă mulțumire că-
tre atotputernicul Dumnezeu
semnele mișcărilor de unire în
toate părțile lumii, pornite pe
urma apelului de unire a crești-
nilor, adresat din conferența de
Lambeth în 1920.

2. Conferența din tot sufle-
tul renoește apelul și întărește
din nou principiile enunțate atunci
precum și deciziile privitoare la
reunire, adoptate din partea con-
ferenței.

Tratatul din Malines

3. Crezând că scopul, pe
care l-a dat Domnul bisericii sale
numai atunci va putea fi atins,
când toate mădulele despărțite
ale Trupului Său vor fi unite și
cum numai prin discuțiuni amă-
nunțite între biserici vor putea
fi înlăturate eroarea și neînțele-
gerea spre dobândirea unității
spirituale depline, conferența își
exprimă aprecierea sa pentru cu-
rajul și dragostea creștină a cardii-

nalului Mercier la aranjarea consfă-
țuirilor dela Malines cu toate că
nu erau oficiale și fără autori-
zație legală și regretă că Enciclica
Mortalium animos a interzis mem-
brilor bisericii romano-catolice să
participe la acțiunea Credință și
Organizație, precum și la alte
conferențe.

Biserica ortodoxă răsăriteană

4. a) Conferența exprimă cor-
diale mulțumiri patriarhului ecu-
menic pentru orânduirea în cola-
borare cu celelalte patriarhii și
biserici autocefale de a fi trimis
o importantă delegație a bisericii
ortodoxe răsăritene, sub condu-
cerea patriarhului Alexandriei și
exprimă aprecierea plină de recu-
noștință pentru ajutorul dat co-
misiunii din partea delegației,
precum și simțământul valorii
progresului înlăptuit prin intru-
nirea mixtă a delegațiilor orto-
docși și anglicani.

b) Conferența reacearcă pe
arhiepiscopul de Canterbury să
invite pe patriarhul ecumenic ca
împreună să institue o comisie
de experți, reprezentând pe an-
glicani și patriarhiile împreună cu
bisericiile autocefale răsăritene, în
scop de a pregăti prin correspon-
dență și consfățuiri un raport co-
mun despre deosebirile și patri-

moniul comun al anglicanilor și
al bisericilor răsăritene.

c) Conferența neavând atri-
buția unui sinod valabil de a pro-
nunța și a stabili definiții de doc-
trină, nu are facultatea de a for-
mula declarații valide asupra obi-
ectelor puse în discuție între pa-
triarhul Alexandriei dimpreună
cu ceilalți reprezentanți ortodocși
și între episcopii anglicani, ci ia
act de aprobare a declarațiilor
episcopilor anglicani, considerân-
du-le ca dovezi suficiente ale
învățăturii și practicei bisericii
anglicane și ale comunităților ata-
șate ei, în ce privește acele su-
biecte.

5. Exprimăm simpatia no-
astră față de biserica Rusiei în
persecuția și suferințele ei și ru-
găm pe Dumnezeu, în vremea
ce i-o va rândui prin bunătatea
sa, să-i dăruiască dorita slobozire
și prosperitate, spre a-și putea lua
locul ce i-se cuvine și cu mai
mare libertate și putere să-și
afirme gloria sa între celelalte
biserici mari ale creștinătății.

Biserica veche catolică

6. a) Conferența aduce cor-
diale mulțumiri arhiepiscopului
de Utrecht și episcopilor vechi
catolici, uniți cu el pentru parti-
ciparea la consfățuirile asupra
străngerii legăturilor dintre bise-

rica lor și anglicani și-i exprimă
simțemintele ei de bucurie pentru
importanța pașilor întreprinși.

b) Conferența reacearcă pe
arhiepiscopul de Canterbury să
invite pe Patriarhul ecumenic ca
împreună să institue o comisie
de experți, reprezentând pe An-
glicani și arhiepiscopul de Utrecht
ca împreună cu dânsul să nu-
mească o comisie doctrinară de
anglicani și bisericile vechi catolice
a discuta punctele comune
și diferențietoare dintre ele.

c) Conferența constată că în
declarația dela Utrecht nu se gă-
sește nimic inconsistent cu învă-
țătura bisericii Angliei.

Bisericile separate răsăritene

a) Conferența aduce mulțu-
miri episcopului Tourian pentru
participarea la desbaterile co-
misiunii de relații între biserica
armeană și cea anglicană și-l asi-
gură de toată simpatia pentru
suferințele neamului său.

b) Conferența exprimă pro-
funde sale simpatii față de cre-
știnii armeni, asirieni și serienii
apuseni (iacobiți) copleșiți de
amar și suferință dela război în-
coace și roagă pe Dumnezeu să
le dea putere și bărbăție în lupta
pentru păstrarea vieții și pentru

FOIȘOARA

Fratele meu

Stăpâne, a pierdut dramul ce
duce spre pragul Tău. Griile lumii îl
impresoară, cum impresoară dușmanii
cetatea. Desnădejdea l-a luat în brațe
și ei se apără cu scutul păcatului.

Sânt lângă dânsul, dar nu-mi
aude poveșta și nici chipul Tău nu-l
vede. Norii gândurilor de ispită îi
întunecă zarea sufletului. Îndoiala
s'a cuibărit în inima lui și graul îi
înflorește în cântec desădădăit:

Doamne, Doamne!

Mult zic Doamne,

Ori poate Dumnezeu doarme,

Cu capul pe mânăstire

Și de mine n'are știre.

Pândiri viclene și vicleniri obraz-
nice s'au înfrățit în cântecul lui lip-
sit de mirul credinței. În urma lui

răsar nelegiuiri și lespezile osândei
îl amenință să-l înghită.

Iartă, Stăpâne, rădăchea fratelui
meu. Înouează-i inima cu harul în-
durărilor Tale și zorii praznicului de
mântuire vor răsări în sufletul lui.
Iar gândul lui se va lumina ca bise-
rica la Înviere. Îmbie-i sprijin nădej-
dilor de mai bine și gâlceava păca-
telor din jurul lui va amuți. Și în taina
tăcerii îi va auzi suflarea ta, și va
alerga spre urma ta să o sărute cu
ochii credinței tămădulate.

Flori de finic va purta inima
lui să-ți împodobească pragul și teama
lumii nu-l va mai impresura. Fapte
cuvioase vor preamări vitejia voinței
și înțelepciunea închinării.

Stăpâne, înouează-i ființa cu
geana milei. O clipire din ochiul Tău
sfânt îl va sălta în barca mântuirii.

Z. SANDU.

Provedință și datorie

— Meditație —

«Și eată Eu cu voi sânt în
toate zilele, până la sfârșitul
veacului». Matei 28, 20.

Dela creațiune și până azi, Dum-
nezeu n'a lăsat omenirea fără parta-
rea Sa de grijă, deși, dela început,
omul a călcat porunca lui Dumnezeu.

Plânsul și jalea strămosilor, că-
știgarea pânii întru sudoarea trunții,
nu erau mijloace pentru a împăca pe
om cu Dumnezeu, și a-l face vrednic
de fericirea pentru care a fost creat.

Dela întunecul în care se afla
omenirea, Dumnezeu a condus-o trep-
tat, prin profeții Săi, la lumina soa-
relui dreptății, ca să nu fie orbită de
strălucirea Lui.

Când Tatăl din cer a crezut că
omul e convins de neputința sa, a
trimis pe stăpânul adevărat al ome-
nirii, pe Dumnezeu omul, ca El să ia

asupra Sa vina strămosilor, și păcatele
lumii să le spele prin cea mai mare
jertfă.

Când Isus pe cruce exclamă «Să-
vârșitu-s'a», multe trupuri ale sfinților
ce adormiseră s'au sculat, dar El a
venit pentruca toți să se mântuiască.
Omorât fiind cu trupul, dar a
înviat cu dânsul, (I Petru 3, 18).

Mântuitorul a înviat cu adevărat
cu acelaș trup cu care fusese înmor-
mântat. Cu acest trup preamărit s'a
înălțat la cer, de unde poartă grijă
de lume și de mântuirea ei: «Eată
Eu cu voi sânt în toate zilele, până
la sfârșitul veacului»

Din jertfa Lui răsar pentru noi
multe datorii.

Datori sântem să ne rugăm Lui
să ne facă partași de mântuirea, rea-
lizată prin cea mai mare jertfă.

Valurile vieții ne amenință, vi-
forul patimilor ne tulbură și păcatul
ne pândeste. Dar să nu ne tânguim

ca drepturile lor să fie asigurate ca minorități religioase și naționale în țările lor de baștină.

c) Conferența salută cu bucurie întărirea legăturilor de apropiere între biserica anglicană și bisericile separate ale răsăritului, amintite în raportul comisiei și dorește din inimă ca aceste relații să continue, consultându-se cu biserica ortodoxă, exprimându-și nădejdea ca la vreme cuvenită deplină comunitate se va realiza între ele.

Rezoluțiile 14—26 privesc relațiile dintre anglicani și alte culte: din Suedia, Finlanda, India sudică, Scoția și Evangelici.

(Urmează).

Eroi și mucenici ai ortodoxiei

(3) de Prof. I. LUPAȘ
membru al Academiei române

IV

Pătrunzând în Ardeal vestea, că mitropolitul Nenadovici va trimite în curând pe fostul său vicar Partenie Pavlovici (un cleric foarte învățat, născut în Silistra, a funcționat câțiva timp și ca preot ortodox în Viena) mișcarea împotriva uniților se intensifică. Țăranii din Orlat alungară, după Crăciunul anului 1758, din biserică pe preotul unit Bucur, chemând în locu-i pe preotul ortodox Udrea din Sibiel, cei din Gurarâului procedează la fel, cei din Săcel alungă și bat pe popa Oprea, în Săcădate în fruntea țăranilor ortodocși pășeste curajos Onea Tomii Prie, iar popa Stan din Glâmbocă, fiind sufletul mișcării populare din valea Hărtibaciului, îndeamnă pe toți sătenii să iscălească pentru episcop ortodox, și cei ce au iscălit odată «nu cumva să se îndoească pentru lege», iar în adunarea (soborul) din Glâmbocă pune pe popa Ilie să citească o diplomă din 1754, ce ar fi fost scrisă românește și semnată de Maria Teresia, care acordă Românilor ortodocși toleranță religioasă. Autorul afirmă că diploma aceasta reprodușă la istoricul maghiar Petru Bod ar fi un falsificat al iezuitului Emeric Pallovics, care trimitea regulat din Sibiu la Viena denunțuri despre mișcarea Românilor. Iar în ce privește intenția, din care a izvorât acest falsificat, presupune că iezuitul a voit să compromită pe Români la curtea din Viena și să im-

pedece publicarea unui decret de toleranță religioasă pentru ei.

Și-a ajuns scopul, întrucât decretul Mariei Teresia din 13 Iulie 1759 adevărat că aruncă vâlul iertării asupra celor întâmplate până atunci și promite mijloace mai blânde, însă numai pe seama celor ce se vor cuminti; nu admite *nici un fel de toleranță* pentru cei ce se vor lepăda în viitor de unire. Pune apoi următoarele condițiuni grele: să li se restituie uniților toate bisericile și proprietățile bisericești, să nu mai fie insultați, nici îndemnați la defectiune. Fiind încurcată în războiul de 7 ani împotriva Prusiei, împărăteasa urmărea scopul, să câștige timp spre a potoli mișcarea ortodoxă, fără a renunța o clipă măcar la gândul ei de a menține și răspândi mai departe catolicismul printre români. Situația ei era destul de grea; de aceea s'a simțit îndemnată a impune și episcopului unit din Blaj Petru Pavel Aron, să se abțină dela prigonirea ortodocșilor.

La 15 Septembrie 1759 scria iezuitul Emeric Pallovics contelui Bethlen, președintele cancelariei aulice transilvane din Viena, că decretul din Iulie n'a adus nicidecum pacea între români, ci a răscolit din nou sufletele, nici una din condițiile lui n'a fost împlinită, deoarece «sismaticii» continuă nelimpede cați să ocupe bisericile luate de uniți.

La 7 Octombrie guvernul ardelean trimite comisari să explice corect cuprinsul decretului, insistând pentru aplicarea dispozițiilor lui în sensul intențiilor curții din Viena. Rămâne însă fără nici un rezultat măsura aceasta.

Contele Bethlen propune (b. I. 1760) să se amâne trimiterea episcopului exempt în Ardeal, ori să se renunțe cu desăvârșire la proiectul acesta, deoarece toate mijloacele blânde promise prin decretul din Iulie 1759 au rămas fără nici un efect la «*acest popor atât de îndărătnic și încăpățânat când e vorba de religie*» (pagina 142).

Ce proporții luase îndârjirea poporului și notărea lui nesdruncinată de a se împotrivi tuturor măsurilor luate de autorități în favoarea uniților, se poate vedea și din împrejurarea că în satul Colun, fiind bărbății mai slabi de înger, s'au aruncat femeile în lupta aprigă pentru apărarea ortodoxiei, alungând pe protopopul unit Lascu din biserică lor, rupându-i hainele și smulgându-i părul și barba. Pentru aceasta au fost pedepsite la 21 Ianuar 1760 «în piața publică» a Sibiului cu câte 12—15 lovitură de bici următoarele femei:

Maria Andrei Toader, Chiva Moisiu, Stana Lazăr Stoia, Maria Iovi Moisi-loaie, Ana Gavriila Popi, Ana Oni Pop Solomon, Maria Oni Tudor, Stana Oni Solomon, Marinta Oni Joja, Antimia Tomii Fofelzanul și țăranul Iova Hudiță, în locul soției sale, care fiind bolnavă, n'a putut fi desbrăcată și bătută în piața Sibiului. Autorul încheie acest mișcător episod despre «eroismul femeilor din Colun» cu următoarele reflexiuni: «Sângele va fi fășnit cu putere din corpurile lor plâpânde și un vaier dureros se va fi împrăștiat din pieptul celor 10 *femei martire*. Suferința lor formează un strălucit episod în lupta noastră pentru libertatea religioasă și o pildă netrecătoare de eroism, ce merită să fie eternizată».

V

În primăvara anului 1760 se răspândi prin toate satele ardeleni proclamația Mariei Teresia (din 21 III) tipărită românește, înșirând 158 de sate, unde bisericile ar trebui neapărat restituite uniților. Proclamația era izvorâtă din intenția vicleană de a constrânge pe cale indirectă, prin presiune morală, să se întoarcă la unire toți românii din aceste sate. Se știa, că fiind ei oameni săraci, nu-și vor putea clădi altă biserică, ear de străvechiul lor lăcaș dumnezeesc, în care vedeau bieții oameni simbolul credinței și al unității sufletești, ce-i contopise pe toți într'un puternic mănunchi cu întreg restul neamului, nu se vor putea despărți cu inimă ușoară.

A răsunat însă și proclamația aceasta ca glasul celui ce strigă în pustiu. Nici un sat din cele 158 n'a dat urmare poruncii dela Viena. Dimpotrivă publicarea acestei proclamațiuni împărătești a accelerat izbucnirea *revoluției religioase*, la conducerea căreia sânt amintiți protopopul Ioan din Sadu, protopopul Ioan din Săliște și călugărul Sofronie din Cioara. Despre cel dintâi și despre cel din urmă se dau informațiuni mai imbelșugate în vol. II al acestei scrieri.

Protopopul Ioan din Sadu ar fi fost în tinerețe dușman, dar împiedându-l sașii în exercitarea meseriei, s'a dus la mănăstirea Cozia, unde a stat 6 luni la învățătură, apoi a fost hirotonit la mitropolia din București. Intors acasă, fu prins de episcopul unit Aron și tuns în târgul Sibiului, ceea ce constituia o gravă jignire după concepțiile timpului.

Continuând să cuture satele până în regiunea Clujului și în valea Mureșului, ținând adunări și predici atât în proză, cât și în versuri, poporul începuse a-l socoti «sfânt» și

a-l urma în număr mare pretutindeni. Dar la 20 Iulie 1760 fu prins într'un târg la Sănpetru de către doi potopopi uniți, cari cu ajutor militar îl maltratare, legându-l în obezi și spânzurându-l într'o iemniță timp de 4 ore cu capul în jos, spălându-l apoi cu rachiu, ca să-l desmetecească (o. 167). Dela Târgu Mureș, unde un locotenent neamț s'a purtat mai civilizat, scoțându-l din obezi și hrânindu-l timp de o săptămână, încât s'a putut restabili, fu transportat pe la Cluj, Oradea, Debrețin, Buda, Raab, la Viena, unde a ajuns în 2 Septembrie, într'o zi de Marți. În Viena a fost tratat cu blândețe și ascultat de o comisie, căreia i-a mărturisit că mijlocitor între Nenadovici și ardeleni era episcopul Partenie, știind românește și hirotonindu-le preoți ca pe popa Constantin din Vestem, preotul din Deva ș.a. Despre popa Ioan din Săliște spunea că e om mândru și ambițios și vrea să ajungă protopop, ba chiar vlădică.

Pentru liniștirea spiritelor în Ardeal credea că e necesară o comisiune de 3: «un mare domn neamț, un popă unit și unul neunit»; după ce comisiunea va constata, cine-i unit și cine-i neunit, să li se dea românilor libertate deplină. Comisiunea îl obligă să scrie acasă, laudând mila împărătesei. Scrisoarea lui e datată din 16 Septembrie 1760, iar răspunsul părinților Ioan și Dobra Priarin și al soției sale Patrasia Priarin din Februarie anul următor. El fu liberat mai târziu. Situația monarhiei, în urma războiului cu Prusia și a alianței cu Rusia, nu mai permitea Mariei Teresia, să-l trateze brutal și să-l arunce în temnița din Kuffstein, unde pătimeau de atâția ani grei martirii ortodoxiei: Oprea Măcenic din Săliște și popa Ioan din Galeș.

VI

Conducătorul revoluției religioase din 1760—61 rămâne *călugărul Sofronie*. Acesta era conducătorul unui modest schit care se afla lângă comuna Cioara în mijlocul codrului. Pare a fi fost om cu știință și sete de carte, căci în schitul său avea și un fel de școală «cu 3—4 copilași la învățătură». Dar pretorul din Vinți năvăli cu 12 unguri asupra schitului și-l dărâmă făcându-l «una cu pământul» (1757). Această nedreptate aruncă pe Sofronie în tabăra luptătorilor pentru desrobirea sufletească a poporului ortodox ardelean. El participă la adunarea ținută în Apold (1759) sub conducerea protopopului Ioan din Săliște, adunare cercetată de vreo 3—400 de țărani. Cuturend

în desnădejde ca Ieremia pe ruinele Ierusalimului, ci să ne gândim că trebuie să trecem dela nelucrare la muncă. Atunci, valurile tulburate ale vieții vor fi liniștite de unda sfântă dela poalele crucii.

Să nu lăncezim în mijlocul ispitelor, să nu ne micșorăm sânguința sufletului, căci lăptând mare mulțumire vom simți și sufletul va ieși biruitor.

Pentru a putea face față neajunsurilor, trebuie să credem, să ne rugăm și să săvârșim fapte bune. Exemplul Mântuitorului să ne fie mereu înaltea ochilor.

Să privim pe Mântuitorul în pustie, unde petrece patruzeci de zile în post și în rugăciune. Să-l privim pe muntele Maslinilor, de pe care a rostit prima predică a iubirii și milii, pe Tabor unde a arătat, prin schimbarea Sa la față, frumusețea cea mare a vieții trăite în comuniune cu Dum-

nezeu. Să-L privim în grădina Ghetsmani, unde se roagă cu lacrimi, deși El n'avea păcate. Tulburarea Lui era aceea a durerii pentru păcatele noastre.

Urmând exemplul Lui, ajungem în contact direct cu El. Unindu-ne cu El, vom câștiga siguranța că dragostea Lui e cu noi și ne va lerta.

Mântuitorul s'a jertfit să croiască în viața noastră un drum mai luminos și mai larg, pentru a ajunge la El. Acest drum e Mântuitorul însuși. «Eu sânt calea adevărului și viața», spune El lui Toma, când acesta nu înțelege calea despre care vorbește Mântuitorul.

Strânși prin îndatoriri neuitate de biruina sângelui Său nevinovat, să îmbrățișăm crucea Lui, și îngenunchind la picioarele ei să ne rugăm: «Și ne lartă nouă greșălele noastre».

Sfânta cruce ne îndeamnă să fim curați, căci pentru curățirea noastră

a chinuit pe ea «Unul sfânt». În fața ei, sufletul nostru va câștiga, din exemplul jertfel absolute pentru alții, îndemnul pentru viață nouă.

«Pomeniște-mă, Doamne, întru împărăția Ta», a zis tâlharul cel păcătos, ear Isus a răspuns: «Aștezi, împreună cu Mine, vei fi în rat».

În acest răspuns nădăjdulm, Doamne, și nu ne vom înșela căci al dat dovadă de iubire. Tu, păcatele noastre le ierți, porțile iadului le zdrobești, și pe stăpânul întunecului îl învingi, lumea cu ispitele ei o biruiești și deschizi ușile rătăculii vieții taturor celor care cred în Tine și păzesc poruncile Tale.

CHIRION PĂCURARIU.

Vorbe înțelepte

Celce stoarce lacrimi celor nenorociți, se va îneca în valurile lor.

De-ale sectelor religioase

Avem multe soiuri de secte și subsecte: de nazareni, baptiști, mucări, pocăiți, — acuma mai nou se aude de o așa numită sectă a «tremurătorilor».

Acești rătăciți sânt lășiți în câteva sate ale României. Mai mulți sânt în Basarabia și Moldova de nord-est, ca urmare a contactului din apropiere cu rușii, lipovenii și alți prigoși de răutăți, iar în Ardeal în partea de către Ungaria, mai puțin spre Iugo-Slavia, unde erau încă înainte de război din contactul românilor cu ungurii; în satele ungurești dela granița Ungariei sânt mai mulți sectanți.

Dar ori unde ar fi, sânt păgubitorii țării, neamului și bisericii, dela sânul căreia oamenii odată desfăcuți, sânt rupți și dela tulpina neamului. Și aceasta o vreau dușmanii neamului, bisericii și a patriei noastre.

satele din județul Hunedorii și îndemnând poporul să ia *cheile bisericilor* dela popii uniți, comitele suprem îl prinse și înfundă temnița din Bobâlna la sfârșitul anului 1759, de unde îl eliberă însă cu o iscusită stratagemă protopopul Ioan din Săliște, cu o ceată de 5—600 țărani (12 Februar 1760). Unii dintre ei au lovit cu topoarele pe paznicii temniței, au spart ușile și scoțându-l noaptea pe Sofronie, i-au luat obezile de pe picioare și a 2-a zi dimineața au făcut slujbă în biserica din Rapold, dând mulțumită lui Dumnezeu că le-a ajutat să-l scape din temniță.

De aci porni Sofronie spre Zaránd, al cărui comite suprem raporta guvernului că «amăgește poporul, dar nime nu se poate apropia de el, fiindcă românii îl apără în tot chipul». Nobilii unguri întruniți la Deva în congregație de primăvară (1760) au rămas uimiți de îndrăzneala unei delegații de țărani români, cari înaintară un memoriu în ton foarte categoric: «Dacă vrei să scoateți dela noi ceva, sub cuvânt de contribuție ori altă trebuință, noi sântem gata la toate, dar religia nu ne-o părăsim, până când trăim... De ce să dăm uniților bisericile, pe care bieții de noi le am zidit, cu cheltuiala și cu mâinile noastre? Nu, niciodată până ce sântem vii... Nici noi nu sântem vite, cum cred Măriile Voastre, ci avem biserica noastră. Iar bisericile nu sânt clădite, ca să rămână goale, și nici noi nu ne vom mai închina în grajduri, ci ne vom duce la biserici, ca să ne rugăm acolo». Nobilul Gheorghe Retteggi spune în memoriile sale că țărani români s'au plâns și fiindcă li «s'a pus în gât jugul iobăgiei», cu toate că ei sânt mai mulți și mai vechi decât ungurii în această țară, fiindcă ei sânt «*rămășițele vechilor daci*» (p. 158).

La 21 April 1760 intră Sofronie în Zlatna însoțit de mare mulțime de popor, doritor să-l vadă și să-l asculte cuvântul. El vorbi contra episcopului Aron și contra preoților sfințiți la Blaj, ale căror slujbe n'au nici o valoare, fiind ei «papistăși nemțiți», oameni «cu două legi», cari «au spurcat sfintele Paști, anafora și sfânta cuminecătură». Din Zlatna porni spre Abrud îndemnând pretutindeni țărani să se înscrie între cei ce doresc episcop ortodox, căci «asta care-i acum în Blaj, va pieri ca fumul, deoarece *la prins regina cu minciuna*, scriind că toți românii de aici sânt uniți (161). Dela Abrud se duse la Câmpeni și asistând la slujba vecerniei, vorbi și acolo împotriva catolicilor cari «sânteretici, păgâni și papa lor hamis ca

Se știe că, în țara noastră, sectele au fost aduse și răspândite de străinii de limba legea și neamul nostru. Mulți au cunoscut secta la care au trecut din America, fără a ști sau a cunoaște mai de aproape: cine? de unde? și pentru ce se caută să se lățească aceste crezuri greșite între poporul nostru ușor sedus.

Lățirea sectelor are de scop slăbirea credinței străbune și caută destrămarea bisericilor românești, în care s'au botezat părinții, moșii și strămoșii noștri.

Aceasta să o înțeleagă poporul român și să caute a lua apărarea bisericii strămoșești, nu numai preotul, ci trebuie să sară toți intelectualii dela sate, notar, învățător, primar, medic, iar la orașe toată ceata de intelectuali, industriași și meseriași. Căci e nevoie nu de a răspunde la atacurile întreprinse de vătavii sectanților, ci trebuie să apărăm și să întărim sufle-

și episcopul unit». Moșii atacară în drum pe fratele episcopului unit, pe protopopul Alexandru Aron din Roșia, care având un cal bun reuși să fugă; începură să amenințe și pe unguri, spunând că «a trecut puterea Domnilor, acum noi sântem Domni» (p. 163).

Nr. 7432/1930 Ep.

Circulară

cătră toate Oficiile protopresbiterale și parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

Ministerul finanțelor cu adresa Nr. 194.374/1930 dispune, ca întru executarea dispozițiilor cuprinse în art. 5 din legea pentru represiunea evaziunii fiscale, de acum înainte nu se mai poate elibera nici un act public, certificat sau sumă de cătră autorități, deci și de cătră autoritățile bisericești, dacă contribuabilii nu vor face dovada că au plătit impozitul global pe cel puțin șase luni ale anului trecut, dacă cererea este făcută în primele șase luni ale anului curent, sau pe întreg anul trecut, dacă cererea este făcută în a doua jumătate a acestui an.

Dovada achitării impozitului global se face prin prezentarea carnetului de contribuțiuni directe de cătră contribuabil, care reclamă vre-un act public, certificat sau sumă de bani.

Intrucât însă, în practică, obligativitatea generală a prezentării carnetului de contribuțiuni directe ar putea produce în viața socială a contribuabililor perturbări cu consecințe grave, s'a exceptat dela această formalitate cererile făcute:

a) în legătură cu actele de stare civilă (naștere, căsătorie, deces, naționalitate), cum și pentru obținerea certificatelor și extractelor de pe asemenea acte.

b) Pentru actele, certificatele sau dovezile emise dela autoritățile judecătorești, sau destinate a fi produse înaintea acestora.

c) Pentru certificatele de paupertate, cele în materie electorală, cum și cele referitoare la actele și certificatele de tranzații intervenite la oboarele de vite și târguri de cereale.

Pentru certificatele de școală se vor prezenta carnetele de contribuțiuni directe ale părinților, cu excepția elevilor orfani, pentru cari nu poate exista obligația prezentării carnetului.

tele credincioase în fața momelilor păcătoase.

Trebuie lucrat cu tact și înțelepciune: să ne alipim cu mai multă căldură de credincioșii noștri și să-i luminăm. Nu cu «filozofie» și «știință», ci cu mai multă căldură, mai multă dragoste către popor și muncitor.

Preoțimea, înțelegând acest adevăr și punându-l în practică, cu răvnă și înțelegere, va da bisericii strălucire și va înăbuși neghina relei credințe și a rătăcirii ce se ivește.

Să îndrumăm poporul spre binele lui și al țării, să-l ținem aproape de noi și să-i încălzim sufletul cu povești creștinești, căci poporul e al bisericii și al țării.

Dr. Eugeniu Muntean.

În fum! Peste șapte miliarde de lei s'au dat anul trecut în Anglia pentru tutun. Sânt acolo femei care fumează câte 50 țigarete pe zi. Mai rău ca la noi?

Dreptul de petiționare, fiind garantat prin Constituție, ca atare nu este subordonat condițiunei prezentării carnetului de contribuțiuni directe.

Pentru exercitarea controlului, actele și certificatele eliberate de autorități, cum și ordonanțele achitate de ele vor purta mențiunea, că s'a prezentat carnetul de contribuțiuni completat, așa cum se arată mai sus, precum și numărul carnetului.

Se atrage atențiunea oficiilor noastre protopresbiterale și parohiale asupra executării stricte a dispozițiilor de mai sus în ce le privește.

Consiliul arhiepiscopesc.

Misiuni pentru popor

— Din prot. Hunedoara —

Pe teritoriul protopopiatului Hunedoara s'au ținut, în zilele de 7 și 8 Septembrie 1930, misiuni pentru popor. A luat parte, la aceste misiuni, mulțime de popor, venit dela depărțări de 15—20 km. și însetoșat după apa vie a vieții.

Sf. slujbe, procesiunile spovedaniile, împărțășania cu sf. cuminecătură, predicile și conferințele ținute au impresionat adânc sufletele credincioșilor dornice de învoire și de a se smulge din încâtușările înguste ale materialismului.

Conducătorul protopopiatului a tipărit, pentru credincioși, următorul cuvânt de chemare:

Creștine, — Uită pământul pentru câteva clipe și privește cerul. Vino la misiunile sfinte, ce se vor ținea în zilele de 7 și 8 Septembrie 1930 în comunele Nădăștia-Inferioară, Toplița, Lelese, Nădăștia-superoară, Cerna și Alun.

Vino și te roagă, căci rugăciunea este scara, care leagă pământul cu cerul.

Sfintele slujbe, procesiunile, spovedaniile, împărțășania cu sf. cuminecătură, predicile și conferințele, îți vor întări credința, îți vor deschide ochii sufletului tău, ca să pricepi, că un singur lucru nu-l poți cumpăra cu bani: sufletul tău.

«Ce va folosi omului de ar dobândi lumea toată, și-și va pierde sufletul său», (Marcu 8, 36). Vino, creștine, și ascultă adevărurile eterne. Izvor de lumină vor vedea ochii tăi. Pacea va umplea sufletul tău. Ușile pocălniei îți se vor deschide.

Vino, suflet tradit, și la darul lui Dumnezeu, pentru că să-ți întărești credința, căci:

Unde este credință, acolo este iubire, unde este iubire acolo este pace, unde este pace, acolo este Hristos de față, unde este Hristos de față, acolo este binecuvântare.

Vino la El! —

Au rostit, la aceste ocazii, predici și conferențe preoții: Prot. V. Oana, Gh. Rain, A. Botiș, Gh. Henția, C. Dăncilă, I. Crangă, A. Băilă, L. Ungur, T. Murgău, E. Timișan, Gh. Turcean, I. Manica, I. Truca, I. Rudeanu, S. Suciu, I. Stan, Gh. Tarcea și Nic. Suciu.

Subiectele predicilor, meditațiilor și conferențelor au fost: Despre păcat, Pregătirea creștinului pentru sf. liturghie, Rugăciunea și puterea ei în mântuirea sufletească, Pregătirea creștinului pentru mărturisire, Stări religioase în Rusia de azi, Despre curățenia sufletească, Despre sf. cuminecătură, Suferința ca mijloc de mântuire, Datorințele tineretului ortodox față de biserică strămoșească.

INFORMAȚIUNI

Activitate de propagandă religioasă a început Păr. Protopop Petru E. Papp, în plasa Beiuș, în scop de a întâmpina și zădărnici încercările făcute de șefii sectelor religioase pentru smulgerea credincioșilor dela credința dreptmăritoare. Păr. protopop, în fruntea preoțimii sale, a ținut câteva adunări mari de popor, organizând «Oastea Domnului», care s'a lupte împotriva sectarismului local. — Slujitorii altarului din protopopiatul Beiușului au hotărât să înființeze o *Casă de economii*, unde preoții să depună lunar bani economisiți, cu menire de-a ajuta văduvele preotese și orfanii de preoți.

Congres. Din București se anunță, că se fac pregătiri pentru a organiza în toamnă un congres al iubitorilor de artă românească, unde se va discuta problema zugrăviturii bisericești, căutând căile de ridicare a nivelului din această ramură de activitate plastică.

Uneltiri zadarnice. Din eparhia Moldovei se vestește, că foști călugări, alungați dela mănăstiri, continuă propaganda subversivă la sate contra calendarului îndreptat. Acțiunea acestor agitatori vrea să exploateze starea de necaz și sărăcie a unor țărani simpli, spunându-le că e «pedeapsă» cerească pentru nerespectarea vechiului calendar... Uneltirile însă nu prind.

Sălbătăcie. Bulgarii din Cadri later au asasinat, zilele trecute, doi copilași d'ei coloniștilor români macedoneni așezați acolo. S'a cerut autorităților să se ia măsuri energice pentru asigurarea vieții și avutului românilor din Dobrogea împotriva sălbătăciei bulgarilor.

A se îndreptă, până ce nu e prea târziu. Greutățile învățământului școlar apasă astăzi cumplit asupra părinților și elevilor, cu taxe, suprataxe, și ear taxe! Învățământul secundar și universitar în alte țări, b. o. în Statele unite, este în de obște gratuit, și elevii liceelor primecc dela școală în mod gratuit cărțile și rechizitele școlare; — în țara noastră se continuă exploatarea părinților: «Creșterea unui copil este astăzi atât de împovărată pentru părinți, — observă unul dintre confrăți, — în cât malthusianismul a început să facă adepti, în burghezi mai ales; cel mai funest propagandist al acestei doctrine fatale e statul și organele sale care nu-și înțeleg menirea». Se impune o scădere neîntârziată a greutăților pomenite.

După 33 de ani s'a găsit corpul exploratorului *Andrée*, mort în pusturile de gheață dela nord, unde împreună cu câțiva tovarăși plecase în expediție polară. Trupul său s'a conservat în ghețuri. În hainele sale s'au găsit notițe privitoare la călătoria făcută.

Centenarul primului tren de călători din lume s'a celebrat în 15 Septembrie 1930 la Liverpool, de unde trenul acesta a mers, cum se știe, la Manchester. La serbare s'a relevat enorma însemnătate, pentru civilizație și progres, a desvoltării căilor ferate.

ȘTIRI LOCALE

Șeful oficiului poștal din Sibiu, dl *Victor Popalov*, fiind trecut la pensie pentru «limită de vârstă», corpul funcționarilor poștali din localitate a sărbătorit, prin un banchet, pe colegul pensionar, ale cărui merite au fost recunoscute și bine apreciate și la acest prilej. Dl Popalov, care se bucură de putere viguroasă de muncă, a intrat în serviciul uzinelor electrice sibiene în postul de specialist pentru telefoane și radio. Doririle noastre de bine îi însoțesc și aici.

Nr. 184/1930.

(76) 1—3

Concurs

Cu provocare la ord. P. V. Consiliu arhiepiscopesc Nr. 1566 din 12 Mai a. c. și pe baza legilor în vigoare se publică concurs pentru întregirea postului de protopop al tractului Mediaș.

Viitorul protopop va ocupa și postul de paroh în parohia Mediaș. Retribuțiunile împreunate cu acest post sânt:

Venitele după postul de paroh conform fasiunilor din coala B, venitele după postul de protopop cu întregirea dela stat.

10 stânjini lemne de foc în pădure, pentru cari se plătește făcutul. Din aceștia sânt 7 stânjini pentru locuință și 3 stânjini pentru încălzitul cancelariei protop.

3¹/₂ jug. sesie parohială pământ arător și locuința în casele tractuale.

Concurenții au să documenteze calificațiunea prescrisă în art. 64 din statutul bisericii noastre ort. și prin concluzul Nr. 111 al congresului național bis. din 1888.

Cererile de concurs cu documentele necesare se vor înainta P. V. Consiliu arh. în termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român», având a alătura și o tabelă de calificațiune, după cum prescrie § 12 din Regulament.

Mediaș, din ședința consiliului protopopesc al tractului Mediaș ținută la 5 Iunie 1930.

George Simplăcean

adm. protop.

Nicolae Mița
notar.

Nr. 6384/1930

„Aprobat“

Sibiu, din ședința plenară, ținută la 12 Iulie 1930.

Consiliul arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia și Sibiu.

(71) 3—3

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariție în Tel. Român, pentru întregirea parohiilor de clasa a III-a Nucșoara cu filia Mălăești și Vâlcelele-bune din protopopiatul Hațeg.

1. In Nucșoara cu filia Mălăești venitele sânt următoarele:

a) Salar dela stat, conform pregătirii și anilor de serviciu a celui ales;
b) Sesiune parohială de 32 jug.;
c) Două măsuri de porumb nesfârmat și 1 zi de lucru, dela fiecare casă;

d) Stola obișnuită în tract;
e) Casă parohială corăspunzătoare.

2. In Vâlcelele-bune venitele sânt:
a) Salar dela stat, conform pregătirii și anilor de serviciu a celui ales;
b) Sesiune parohială de 4 jug.;
c) Două măsuri porumb nesfârmat, dela circa 120 case și câte una zi de lucru;

d) Stola obișnuită în tract;
e) Casă parohială nu este.

Impozitul după sesia parohială îl plătește parohul ales.

Cei îndreptățiți își vor înainta cererile de concurs, provăzute cu documentele cerute de regulament, subsemnatului oficiu protopopesc și, cu prealabila încuviințare a înainte stătorului tractului, se vor prezenta în parohia care li privește, spre a face cunoștință cu credincioșii.

Hațeg, la 14 Iulie 1930.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hațegului în înțelegere cu consiliile parohiale respective.

Sebastian Rusan
adm. protop.

Nr. 8496/1930.

(74) 2—3

Concurs

La Școala de aplicație a Școalei normale ortodoxe «Andrei Șaguna» din Sibiu este vacant un loc de învățător.

Candidații doritori de a ocupa acest loc, vor adresa cerere până la 30 Septembrie crt.: Consiliului arhiepiscopiei ortodoxe de Alba-Iulia și Sibiu în Sibiu, anexând documentele cerute de Art. 483 din regulamentul pentru aplicarea legii învățământului normal-primar, precum și dovadă, că sunt de religia ortodoxă.

În condiții egale, conform Art. 483 din acest regulament, se va da preferință absolvenților Școalei normale «Andrei Șaguna».

Sibiu, la 15 Septembrie 1930.

Consiliul arhiepiscopesc.

Nr. 691/2930.

(72) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Vecerd, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul cu întregirea dela stat, conform celor fasonate în coala B.

2. Sesiune parohială în mărime de 13 jugăre parte arător și parte fânaț necomasat.

3. Dela cca 95—100 familii câte 1 ferdelă (20 l.) grâu.

4. Stola satorită pentru întreg tractul.

5. În lipsă de casă parohială, parohia se va îngriji de o locuință potrivită pentru preot.

6. Preotul are drept a scoate vite la pășune.

Cererile de concurs, provăzute cu documentele necesare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis, iar concurenții se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Agnita, la 11 August 1930.

Oficiul protopopesc al Agnitei în înțelegere cu consiliul par. din Vecerd.

Emil Păcală
protopop.

Nr. 433/1930.

(73) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Chesler, protopopiatul Târnava, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Întregirea dela stat, conform calificației celui ales.

2. Stolele obișnuite în tract.

3. Sesiunea parohială de 23 jug. cat. arător și fânaț, 1 jug. cat. vie, din care sunt plantate 500 vite.

4. Casă parohială constătoare din 3 camere, bucătărie, cămară, șură, grajd, etc. grădină de zarzavaturi.

5. Dela cca 110 familii câte 20 litri porumb și 10 litri grâu, 2 litri must la culesul viilor, 110 zile de lucru, 2 sorți de lemne din pădurea comună.

Ceice doresc a ocupa acest post să-și înainteze cererea însoțită de documentele necesare, subsemnatului oficiu protopopesc în termenul arătat și să se prezinte în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Diciosânmărtin, la 5 Sept. 1930.

Oficiul protopopesc ortodox român al Târnaviei în înțelegere cu consiliul parohial din Chesler.

Petru Medeșanu
adm. protopopesc.

(75) 2—3

Concurs din oficiu

În conformitate cu ordinul P. V. C. arh. Nr. 5947 din 1 Iulie 1930, prin aceasta se deschide concurs din oficiu, cu termen de 30 zile, dela prima apariție în Telegraful Român pentru parohia de clasa a III-a Ruși, cu filia Streiu, din protopopiatul Hațeg.

Venitele împreunate cu acest post sânt următoarele:

a) Salarul dela stat, conform pregătirii și anilor de serviciu a celui ales.

b) În materie: sesie parohială de 7 jugăre 1233 st. □ și 2 jugăre din R. A. În file: 18 jugăre 873 st. □.

c) Stola obișnuită în tract.

d) Casă parohială nu este.

Impozitul după sesie îl plătește parohul ales.

Cei îndreptățiți își vor înainta cererile de concurs, provăzute cu documentele cerute de regulament, subsemnatului oficiu protopopesc și cu prealabila încuviințare a înainte stătorului tractului, se vor prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu credincioșii.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hațegului.

Hațeg, la 14 August 1930.

Sebastian Rusan
adm. protop.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate comanda

ACAFTISTUL

Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni

legat foarte fin, în plus, cu copcii și aurit. Prețul de Lei 400.—

La Librăria Arhidiecezană se află de vânzare:

Vino după mine!...

Meditații pastorale mult folositoare Clerului din ziua de azi

de
Dr. IOSIF HRADIL
profesor de teologie

Prețul Lei 25.—, plus spese poștale Lei 10.—

A apărut în ediție nouă:

Frumoasa din Nor

și alte povești, de E. HO-DOȘ. Volumul conține, pe 196 pagini, 12 dintre cele mai frumoase povești din popor. Se află la: Librăria Arhidiecezană, în Sibiu. Prețul 60 lei și porto.

La Librăria Arhidiecezană a sosit și se află de vânzare

Viețile Sfinților

în limba moldovenească întocmite pe temeiul cărților «Viețile Sfinților» ale

Sf. Dimitrie al Rostovului

tipărită în tipografia Sinodală din Moscova cu completări, însemnări lămuritoare și cu chipurile sfinților

Luna Mai (1—15)

Cartea întâia

Prețul Lei 225.

În editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu:

HRISTU ANDRUTSOS

profesor la facultatea de teologie din Atena

DOGMATICA

bisericii ortodoxe răsăritene

Traducere autorizată

de

Dr. DUMITRU STANILOAE

profesor la Academia teologică „Andreiană“

Prețul Lei 400.—, plus spese poștale Lei 20.—

Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

A apărut

în a doua ediție revăzut și completat

Tipicul bisericii ortodoxe

întocmit pentru trebuințele preoților studenților în teologie și ale elevilor școalelor normale

de

AUREL POPOVICIU

profesor la Școala Normală „Andrei Șaguna“

și se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. — Prețul Lei 100, plus spese poștale Lei 15.

A apărut în Biblioteca

La Vatra sufletească a Neamului

Nr. IX

Cum s'a făcut unirea cu Roma în Ohaba-Forgaciu?

(Banat)

Demascarea unor siluiri și fraude

de

Dr. Gh. Ciuhandu

consilier-referent eparhial, Arad.

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. Prețul Lei 25.—, plus spese Lei 5.—.

În editura Sfintei Mănăstiri-Neamtu, a apărut

Urmarea lui Isus Hristos

Ed. II-a. Prețul 35 lei

Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul, plus spesele de poștă Lei 10, prin mandat postal.

La Librăria Arhidiecezană se află de vânzare cartea acum apărută

Piccolo

a cunoscutei scriitoare, dna **Constanța Hodoș**. Sânt 19 povestiri pline de farmec. Copiii le vor citi cu mare plăcere. Prețul 40 lei, și porto 12 lei trimis recomandat.

Citiți și răspândiți ziarul
Telegraful Român